

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1375258/10

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אוריאל לביא – אב"ד, הרב דוד מלכא, הרב חיים ו' וידאל

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד יונתן אליאס ועו"ד עדו דיבון)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד עו"ד אליחי קדוש ועו"ד דב פרימר)

הנדון: מחיקת תביעת מזונות בעקבות צו של בג"ץ המורה לפעול לעת עתה לפי פסיקתו של השופט מזוז

החלטה

1. בפנינו תביעת המבקשת "להחזר הוצאות בכוון לתביעת הגירושין – שהתובעת מוציאה עבור מזונות הילדים המשותפים", כלשון כותרת התביעה. התביעה מוגשת עתה לאחר שתביעה קודמת שהגישה לפני כעשרה חודשים, ביום 19.9.2022, למזונות הילדים בכוון לתביעת הגירושין נמחקה על ידה, לאחר כמה וכמה תהפוכות בהליך המזונות המתנהל לפנינו, כפי שנתאר זאת להלן בקצרה.
  2. תחילה הגישה האשה לבית הדין תביעת גירושין וכרכה בה את ענייני מזונות הילדים וכן את משמורתם ואת ענייני הרכוש. בהמשך ביקשה מבית הדין גם פסיקת מזונות זמניים. בעקבות כך הגיש המשיב בקשה למחיקה על הסף של תביעת האשה למזונות הילדים, מאחר שלטענתו הגשת התביעה נוגדת את קביעתו של השופט, כתוארו אז, מנחם מני מזוז בבע"מ 7628/17 פלוני נ' פלונית (2019) (להלן: "בע"מ 7628/17"), אשר עמדתו לטענתו נפסקה בדעת הרוב. האשה השיבה מנגד כי בקשתה מוגשת בהתאם על פי הלכת שרגאי (בר"ע 120/69 רות שרגאי ואח' נ' יהודה שרגאי, פ"ד כג(2), 171) (להלן: "הלכת שרגאי") וקביעת דעת הרוב בבע"מ 7628/17, אשר לטענתו, דעת השופט מזוז בנוגע לפרשנותו החדשה והמצמצמת הייתה בדעת המיעוט.
  3. במענה לבקשת האיש ולתגובת האשה הוצאנו ביום ט"ז חשוון תשפ"ג (10.11.2022) החלטה בה קבענו, כי לאור פסק דינו של "בית הדין הגדול מיום ד' חשוון תשפ"ב (10.10.2021) בתיק 1250217/3 שהאריך בפסיקה מנומקת, שבסיומה נכתב: 'בסמכות בית הדין הרבני לדון בתביעת מזונות הילדים אשר כרכה האשה לתביעת הגירושין שהגישה'", בית הדין מוסמך לדון בתביעת מזונות הילדים שכרכה האשה, והוספנו כי "ככל שיחול שינוי בפסיקה המחייבת את בית הדין, בית הדין יתייחס לכך כמתחייב".
- על החלטתנו זו הגיש האיש עתירה לבג"ץ 8219/22 בה טען כי החלטתנו בעניין כריכת מזונות הילדים סותרת את פסיקת בע"מ 7628/17, אשר ההלכה בה לטענת האיש כאמור נקבעה בדעת הרוב על פי עמדת השופט מזוז. בעמדתו זו נתן השופט מזוז פרשנות מצמצמת להלכת שרגאי אשר מונעת דיון בבית הדין בכלל ענייני מזונות הילדים, ומבטלת כמעט לגמרי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

את סמכות בית הדין שהוקנתה לו בסעיף 3 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953, לפיו "יהא לבית דין רבני שיפוט יחודי בכל ענין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאשה ולילדי הזוג".

4. בהמשך, בעקבות הגשת העתירה הגישה האשה לבית הדין ביום 18.12.2022 "בקשה למחיקת תביעה מטעם התובעת", בה כתבה כי "בנסיבות אלה, והואיל ואין לנו כל עניין לנהל 'מלחמת סמכויות' על גבם של הילדים, ובכדי שלא להכנס 'לבית הספק' [...] אנו מבקשים למחוק את התביעה הנדונה... ואנו מגישים – בד בבד – בכריכה לתביעת הגירושין – תביעה של התובעת-האשה/האם, להחזר הוצאות שהיא מוציאה למזונותיהם של הילדים".

5. לנוכח בקשתה זו של האשה הוצאנו ביום כ"ד כסלו תשפ"ג (18.12.2022) החלטה למחיקת התביעה בהסכמת הצדדים והליך התביעה נסגר. בהמשך, הגישה האשה אל בית המשפט העליון הודעת עדכון בהליך בבג"ץ 8219/22 על מחיקת התביעה לבקשתה, וביקשה מבית המשפט למחוק את העתירה. בעקבות בקשתה הוציא בית המשפט העליון ביום 1.1.2023 החלטה שבה הוא מורה לעותר להודיע "האם הוא עומד על עתירתו או שהיא תימחק ללא צו להוצאות".

6. בעקבות כך הגישה האשה, ביום 15.12.2022, לבית הדין תביעה חדשה "להחזר הוצאות בכרוך לתביעת הגירושין (שהתובעת מוציאה עבור מזונות הילדים המשותפים)". האיש מצידו ביקש מבית הדין למחוק גם אותה מחוסר סמכות, וטען כי אף שהאשה הגישה את תביעתה להחזר הוצאות עבור מזונותיהם, גם תביעה זו אינה עומדת בתנאים שהגדיר השופט, כתוארו אז, מזוז בבע"מ 7628/17. לטענת האיש מדובר בתביעת מזונות ילדים לכל דבר ועניין ו'במסלול עוקף' כלשונו לתביעת מזונות ילדים באמצעות 'תביעת ההשבה'. בתגובת לבקשת האיש למחיקת תביעתה, השיבה האשה כי על פי הלכת שרגאי: "תביעה להחזר הוצאות הינה אף היא במהותה תביעת מזונות, וההבדל המהותי הוא שרואים בה כתביעת מזונות של האשה (בשמה של האשה), ולא בשם הילדים". לדבריה, "בהלכת שרגאי נקבע כי במסגרת תביעת מזונות של אשה, היא רשאית להכליל (ולכרוך בתביעת הגירושין) גם את מזונותיהם של הילדים, אך זאת כאמור כתביעתה של האשה - להחזר מזונות הילדים המסופקים על ידה - ולא של הילדים", וכי "זו בדיוק התביעה שהוגשה".

7. בעקבות כך הוצאנו ביום ח' שבט תשפ"ג (30.1.2023) החלטה שבה כתבתנו כדלהלן:

[...] מלשונה של תביעת האשה וממכלול הטענות שהעלתה, לא ברור מה היקף התביעה לעניין מזונות הילדים שהאשה מבקשת מבית הדין שידון בה, בין שלוש האפשרויות שבדבר:

א. האם האשה מבקשת להתמקד בתביעתה אך ורק במסגרת ההגדרה המצומצמת שנתן השופט מזוז במפורש לאפשרות כריכת עניין מזונות הילדים בבית הדין, "להוצאות שהורה התובע כבר הוציא עבור מזונות הילדים, או הוצאות ידועות שהוא עומד להוציא בזמן הקרוב", כגון קונקרטיות שהאב "התחייב או חויב להוציאם";

ב. או שמא האשה מבקשת לתבוע 'מזונות זמניים' רחבים יותר עד להחלטה בעניין במסגרת התביעה בהליך המזונות בערכאה המוסמכת, בדומה להחלטת בית הדין הרבני בתל אביב דלעיל, אשר קבע כי אף היא כלולה בעמדת השופט מזוז, אם כי כאמור הדבר תלוי כיום בעתירה לבג"ץ;

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ג. או שמא העותרת מבקשת להגיש תביעת מזונות רחבה, בהתאם לאמור בהלכת שרגאי וכהבנתנו והבנת בית הדין הרבני הגדול בפסק דינו בתיק 1250217/3, ושלא כעמדת השופט מזוז בבע"מ 7628/17.

אם האשה מבקשת להצטמצם בתביעתה במסגרת הצרה שהותיר השופט מזוז לתביעת השבת מזונות הילדים בבית הדין הרבני, וזאת כדי להימנע כדבריה מ"לנהל מלחמת סמכויות" על גבם של הילדים, ובכדי שלא להיכנס 'לבית הספק', הרי שאנו בית הדין נצטרך לברור האם נכון ויעיל יהיה במקרה זה לנהל בבית הדין הליך מצומצם ומוגבל מעין זה [...] לשם כך נצטרך כמובן לשמוע לעניין זה את עמדות הצדדים, ללא שאנו קובעים מראש מסמרות בדבר, האם נכון שבית הדין ידון במסגרת הסמכות המצומצמת ו'האיבר המדולדל והמצומק' שהותיר לו השופט מזוז בעמדתו, או שמא מחובתו של בית הדין לדון בסמכות אשר מוקנית לו גם אילו מדובר בסמכות צרה ומוגבלת ביותר.

אולם, אם כוונת האשה לאפשרות השנייה, והיא מבקשת כי בית הדין יקבע מה היקף 'מזונות הזמניים' לכלל ענייני מזונות הילדים עד למתן החלטת הערכאה המוסמכת אשר תדון בתביעת המזונות גופן, הרי שלא ברור אם כן כיצד משתלבים דברי האשה כי "אין לנו כל עניין לנהל מלחמת סמכויות" על גבם של הילדים, ושהיא אינה מעוניינת להיכנס בבקשתה 'לבית הספק', אחר שכאמור גם בעניין זה תלויה ועומדת בימים אלה עתירה לבג"ץ.

כך גם אילו כוונת האשה לאפשרות השלישית שצינו, של תביעת מזונות במסגרת 'השבת להחזר הוצאות האשה למזונות' הכוללת את כלל ענייני המזונות, בהתאם ללשונו של סעיף 3 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) ולאמור בהלכת שרגאי [...] – הרי שלא מובן אז במה השתנה אם כן היקף תביעת המזונות בתביעתה המתוקנת שהגישה האשה מתביעת המזונות הראשונה שהגישה ואשר בקשה למוחקה. כמו כן, על אחת כמה וכמה שלא ברורים דבריה של האשה, כאמור, המבקשת בהגשת תביעה מתוקנת זו להימנע מניהול "מלחמת סמכויות" על גבם של הילדים, כלשוונה, ומכניסה 'לבית הספק', אם בכך היא שבה אל העניין התלוי ועומד בעתירות כנגד פסק הדין של בית הדין הרבני הגדול דלעיל".

וסיימנו באותה החלטה כי "האשה תגיש את תשובתה לבית הדין תוך 14 יום מהיום".

8. ביום 1.2.2023 הגישה האשה את תגובתה, ממנה עולה כי התביעה היא בהתאם לאפשרות השלישית שהצענו בהחלטתנו, לפיה היא "מבקשת להגיש תביעת מזונות רחבה, בהתאם לאמור בהלכת שרגאי וכהבנתנו והבנת בית הדין הרבני הגדול בפסק דינו בתיק 1250217/3, ושלא כעמדת השופט מזוז בבע"מ 7628/17".

הערנו על כך בהחלטתנו מיום י"ב באדר התשפ"ג (5.3.2023), כי בבקשתה למחיקת התביעה הקודמת, הטעימה האשה כי היא עושה זאת משום ש"אין לנו כל עניין לנהל מלחמת סמכויות" על גבם של הילדים, ובכדי שלא להכנס 'לבית הספק'. לכן לא מובן כיצד בהגשת תביעה זו בהתאם להבהרתה, נמנעת האשה מלהיכנס 'לניהול מלחמת סמכויות' ו'לבית הספק', כאשר נושא זה הוא מרכז העתירה התלויה ועומדת במסגרת ההליכים בבג"ץ 7880/21 ובג"ץ 5988/21 ושאר העתירות שהצטרפו אליה, וכיצד היא נמנעת בהגשת תביעה זו מלהיכנס למחלוקת שבעניינן. אף שכאמור, אנו סוברים כי אכן מבחינה משפטית הצדק עמה, ובית הדין מוסמך לדון בכך. אך הוספנו כי "מאחר שזו רצונה ותביעתה של האשה,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ומאחר שבית דין זה כאמור, סבור כדעת ביה"ד הרבני הגדול שבסמכותו לדון בכך, יחודש הדיון לבירור התביעה לגופה".

9. אלא שהייעוץ המשפטי לשיפוט הרבני הביא לתשומת ליבנו כי בית המשפט העליון בהחלטותיו מיום 12.1.2023 ומיום 5.12.2022 בבג"ץ 8291/22, הורה על עיכוב הדיונים בבית הדין הרבני בעניין מזונות הילדים עד למתן החלטה אחרת. נוכח זאת הודענו כי בדיון שנקבע לצדדים, בית הדין לא ידון בעניין מזונות הילדים, עד שתקבל החלטה אחרת בבג"ץ בנדון.

10. בעקבות בקשת האשה לבג"ץ, הוציא בית המשפט, ביום 19.4.2023, החלטה בה קבע כי אם תגיש האשה "בקשה זמנית להחזר הוצאות" יוכל בית הדין "לדון בה לפי מיטב שיקול דעתו ובהתאם למכלול הנסיבות הרלוונטיות". ביום 30.4.2023 חזר בג"ץ על החלטתו כי "אפשרותה של המשיבה 3 להגיש במסגרת תביעתה הנוכחית – שהוגדרה על ידיה כ'תביעה להחזר הוצאות' – בקשה זמנית להחזר הוצאות" (ההדגשות במקור), והוסיף כי ככל שתגיש בקשה שכזו יוכל בית הדין "לדון בה בהתאם למיטב שיקול דעתו ובשים לב למכלול הנסיבות הרלוונטיות". בהמשך לאמור, הגישה האשה ביום 21.5.2023 לבית הדין נוסח תביעה מצומצם יותר של "בקשה זמנית להחזר הוצאות (זמניים) שהמבקשת מוציאה עבור מזונות הילדים המשותפים". בבקשתה אמנם חזרה האשה והבהירה כי פרשנותו של השופט מזוז אינה הלכה וסטתה מהוראות החוק והפסיקה, כולל מהלכת שרגאי עצמה, והוסיפה כי "החריגה מהלכת שרגאי שחרג השופט מזוז, אכן אינה מתיישבת עם טובת הקטין, כפי שהתריע השופט קרא", אך בסופו של דבר מקדה את בקשותיה ב"החזר הוצאות הקטינים רטרואקטיבי מיום פרידת הצדדים ועד היום" וכן "החזר דמי מזונות זמניים [קונקרטיים] שהמבקשת מוציאה עבור הקטינים".

11. עתה, אחר שברור כי לא נוכל לדון בהשבת מזונות הילדים במובנם הרחב, עד שיינתן פסק דין המכריע בעתירות התלויות ועומדות בעניין בפני בג"ץ, וכל שניתן יהיה הוא רק לדון במזונות 'זמניים' במשעול הצר שסרטט השופט מזוז, הגיעה העת להכריע אם נכון שנדון בעניין, כפי שצינו בהחלטתנו הנזכרת מיום ח' שבט תשפ"ג (30.1.2023). תיאמר האמת, כי השיקולים בשאלה זו כבדי משקל לכאן ולכאן, ולא מעט התלבטנו בכך. אולם לאחר שסקלנו את הדבר במבט רחב תוך שקילת כלל המרכיבים וההשלכות של העניין, הגענו לכלל מסקנה ברורה כי לא נכון, לא ראוי ולא מכובד יהיה שנדון במסגרת הסמכות הדלה, כמעט חסרת המשמעות, שהותיר השופט מזוז בחוות דעתו. חשוב שנחזור ונדגיש, כי לדעתנו, כפי שכבר קבענו זאת וקבע בית הדין הרבני הגדול, דברי השופט מזוז אינם בגדר פסק דין מחייב, אלא דעת יחיד ואמרת אגב בהליך בע"מ, שממילא אינה יכולה לחייב את בתי הדין הרבניים. אך ההליך שלפנינו, במתכונתו הנוכחית, כפוי בעל כורחו לדיון במסגרת צרה של 'מיטת סדום' זו.

12. לא לנו להיאחז בקרנות המזבח ולומר כי כל עוד קמצוץ סמכות בידינו, ולו שריד נידח של סמכות, בעניינם של מזונות הילדים מכוח הכריכה, אל לנו לשמוט מידנו סמכות זו. אומנם "ככלל, כשקנתה ערכאה בישראל סמכות שיפוט לדון בתביעה שהוגשה לה, עליה לעשות שימוש בסמכותה ולהפעילה [...] הכלל הוא כי משקנתה ערכאה בארץ סמכות שיפוט, עליה להפעיל סמכותה. סטייה מכלל זה לא תיעשה כדבר שבשגרה" (בג"ץ 8754/00 רון נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נו(2) 625 (2002)); וברוח זו קבע בית המשפט העליון בבג"ץ 5376/08 שלום סמיה נ' בית הדין הרבני האזורי בתל אביב (2010):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

משמוגש הליך שיפוטי בפני ערכאת שיפוט מוסמכת, מוטלת עליה חובה לדרוך ולהכריע בו. אין ערכאת שיפוט רשאית לומר כי, על אף שקנויה בידה סמכות שיפוט, היא אינה רוצה, משיקוליה שלה, להפעיל את סמכותה ולהכריע בהליך [...] הפעלת הסמכות השיפוטית אינה בגדר אופציה, אלא היא בגדר חובה המוטלת על הערכאה השיפוטית, כחלק בלתי נפרד מהאחריות הרובצת עליה ליתן שירות שיפוטי לציבור המתדיינים, המבקש הכרעה שיפוטית במחלוקתיו.

אולם מאידך גיסא, כפי שהביע זאת בית הדין הרבני האזורי בתל אביב (בתיק 313973/7 מיום י"ג אלול תש"פ (27.11.2019)), והבאנו מדבריו בהחלטתנו הנזכרת מיום ח' שבט תשפ"ג (30/01/2023):

"כידוע, 'אטרופי בי דינא בכדי לא מטרחינן' (בבא קמא פט ע"ב), ואם מה שנותר מסמכות בית הדין לדרוך ב'מזונות... לילדי הזוג' הוא איבר מדולדל ומצומק, שלאמיתו של דבר אינו יכול לפתור את סכסוכי בני הזוג 'בחדא מחתא', עם כל שאר ענייניהם הכרוכים בגירושין, כפי שביטא זאת בית המשפט בביד"מ 1/60 וינר נ' בארי, פ"ד טו 1457 – 'אם כן למה זה אנוכי'. לשם מה ידון בית הדין וייתן לחינם פסק דין למזונות ילדים, כאשר ממילא, הוא מנוע מלמלא את מטרת סעיף 3 לחוק, לפיה "בית-הדין הדין בתביעת הגירושין יוכל לדרוך גם בכל ענין אחר השנוי במחלוקת אותה שעה והוא צריך להכרעה עקב הפקעת הנישואין"... אם זה המצב המשפטי הקיים נכון להיום, וצעדיו של בית הדין הרבני הוצרו ונמנע ממנו מלעסוק בכריכת מזונות הילדים, נושא אשר למיטב הבנתנו ושיפוטנו המחוקק הסמיך את בית הדין לדרוך בו, אין לו לבית הדין הרבני אלא למשוך את ידיו מעיסוק בנושא".

וראה גם החלטת בית דין רבני ירושלים, תיק 1250189/7 פלונית נ' פלוני מיום י"ג אלול תש"פ (2.9.2020).

13. לא ניתן להתעלם מהמצב שנוצר במקרה זה. אין כל תוחלת בניהול הליך המבוקש במסלול המצומצם והקטוע של 'השבת מזונות ילדים', לפי פרשנותו של השופט מזוז בבע"מ 7628/1. פרשנות זו מותירה לבית הדין 'איבר מדולדל ומצומק' של כאילו-סמכות, כפי שתיאר זאת בית הדין האזורי בתל אביב. פרשנות השופט מזוז, עם כל הכבוד, הופכת את לשון החוק 'לאות מתה'. היא מרוקנת את משמעות החוק, בניגוד לרצון המחוקק וכוונתו, ומביאה לניווט למעשה של סמכות חשובה ונדרשת זו.

14. אין אנו באים בדברינו אלה בטרופי כלפי האשה, אשר פעלה מבחינתה כפי שנראה היה לה נכון לטובת הילדים, בשל רצונה להימנע מ"לנהל מלחמת סמכויות' על גבם של הילדים", כלשונה. עמדתנו הייתה שונה, אילו היינו מתבקשים לדרוך ולהכריע בעניין מזונות הילדים במסגרת המלאה בה המחוקק הסמיך את בית הדין, לפי סעיף 3 לחוק חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953, לדרוך בעניין המזונות הנכרכים אגב תביעת הגירושין "בכל ענין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאשה ולילדי הזוג", באופן מלא וענייני, כדי להביא ל"חיסול יעיל של יחסי בני-הזוג המתגרשים זה מזה" (ע"א 8/59 דוד גולדמן נ' צפורה גולדמן, פ"ד יג 1085 (1959)). רק כך אפשר לחסוך מהצדדים את הצורך "לפנות, לפני מתן הגט או לאחריו, לערכאות אחרות" (כדברי ביד"מ 1/60 אפרים וינר נ' אלה מסיה בארי, פ"ד טו 1457 (1961), ואשר מפנה אליו השופט זוסמן עצמו, אשר כתב את פסק דין שרגאי, בע"א 501/64 אברהם וינשטוק נ' מרים וזהבה וינשטוק, פ"ד יט, 533 (1965)). בית המשפט קבע במפורש בהלכת שרגאי עצמה, שכאמור בדעת הרוב בבע"מ 7628/17 "לא נס ליחה [...] וכי היא התקדים המחייב בפסיקתו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

של בית משפט זה", כי "ניתן לתבוע מזונות לילדים" על ידי "ההורה, המוציא (או עומד להוציא) יציאות למזונות הילד" וכי "יכול שתביעת מזונות שכזאת תהא כרוכה בתביעת גירושין" ותביעה זו "תהא בסמכותו הייחודית של בית-הדין הרבני, מכוח סעיף 3 לחוק שיפוט בתי-דין רבניים". מה יותר ברור מכך !?

הדבר תואר, הוסבר והוכח באריכות בפסק דינו החשוב של בית הדין הרבני הגדול בתיק 1250217/3, ואף ב"כ האשה היטיב להוכיח זאת באריכות ובטוב טעם, בטענות ששלח אלינו. אילולי היה מוציא בג"ץ בתאריכים 5.12.2022 ו-12.1.2023 צו ארעי המעכב את הדיון בבית הדין, היינו דנים בתביעות שלפנינו לגופו של עניין, וכפי הנראה לולא התמהמהנו עקב אותו צו עתה, היינו מספיקים זה פעמיים לכתוב פסק דין. בכך היינו מביאים להכרעה וסיום הסכסוך בין הצדדים בעניין המזונות. מאותה העת ואילך, היה מתאפשר להורים ולילדיהם להמשיך את חייהם ולפנות את המשאבים הנפשיים והכספיים לשיקום חייהם.

15. כאמור, האשה התובעת מחקה את תביעתה למזונות ילדים ופתחה מחדש תביעה מצומצמת, "תביעה להחזר הוצאות בכרוך לתביעת הגירושין – שהתובעת מוציאה עבור מזונות הילדים המשותפים". התביעה המצומצמת התכווצה ל"בקשה זמנית להחזר הוצאות (זמניים) שהמבקשת מוציאה עבור מזונות הילדים המשותפים", בהתאם לנתיב הצר שהותיר השופט מזוז בחוות דעתו. ברם הגענו לכלל מסקנה כי במצב הדברים הקיים נכון יהיה למשוך את דינו מן הדיון ולהותיר לצדדים לברר את עניין מזונות הילדים באופן מלא, כפי שיראו לנכון.

16. יוכל הטוען לטעון כי בצעדנו זה אנו מגיעים בדיוק להיכן שכיוונה הפרשנות המצומצמת לסמכות בית הדין בכריכת מזונות הילדים, וייתכן שנגרום שבתי הדין הרבניים ישילו מעליהם את הסמכות הדלה שנותרה להם בתביעות מזונות ילדים שנכרכה בגירושין. ייתכן, שבעלי דין יימנעו בשל כך מלהגיש תביעות מזונות ילדים לבתי הדין כעניין הכרוך בגירושין. גם אם יתברר כי נכון הדבר, אין זה שיקול רלוונטי לענייננו. אין טעם לנהל הליך שיפוטי עקר במהותו, במסגרת מצמצמת וצרה כחור של מחט. לא יהיה נכון שבית הדין יכלה את זמנו השיפוטי היקר באופן בלתי יעיל ובלתי הוגן כלפי בעלי הדין בהליך זה ובבעלי דין בהליכים אחרים הממתינים לדיונים ומתן הכרעות בענייניהם. הרעיון שבית הדין יכלה את זמנו וזמנם של הצדדים על דיונים והוכחות לשם קביעת מזונות מוגבלים ומקוטעים במשעול הצר שהתווה השופט מזוז, עם 'גדר מזה וגדר מזה' – חורג ממתחם הסבירות. קביעה שיפוטית של "הוצאות עד להכרעה המהותית בענין... שההורה התובע כבר הוציא... או הוצאות ידועות שהוא עומד להוציא בזמן הקרוב, כגון הוצאות קונקרטיות שהוא כבר התחייב או חויב להוציאם נכון לאותה עת" – עלולה להיות יקרה ממשאבי הציבור וממשאבי הצדדים לצורך דיון לגופו של עניין בערכאה המוסמכת. טעמי יעילות, הגינות וחובת הכיבוד ההדדי שבין ערכאות השיפוט אינם מותירים מנוס ממסקנה מצערת זו.

17. צר לנו על שהאשה התובעת והאיש הנתבע מהעבר השני ובמידה מסוימת אף ילדיהם, ייאלצו עתה, כפי הנראה, להיטלטל ולעבור שוב מסכת נוספת של דיונים משפטיים, עקב העברת העניין אל סמכותו של בית המשפט לענייני משפחה, במקום לסיים את ענייני מזונות הילדים הכרוכים להליך הגירושין וכל העניינים שביניהם תחת אותה קורת גג. לא אנו הבאנו לכך.

18. לאור האמור, אנו מורים על מחיקת התביעה להשבת הוצאות למזונות הילדים' המונחת לפנינו וסגירת התיק בנדון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

19. בנסיבות המתוארות אין צו להוצאות.

20. לקראת סיום, אנו קוראים למחוקק להבהיר באופן ברור ומפורש אשר אינו משתמע לשני פנים את משמעותה והיקפה של סמכות בית הדין לדון במזונות ילדים בכרוך לתביעת הגירושין שהמחוקק הקנה בסעיף 3 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953, כפי שהתכוון לה מלכתחילה. לקבוע, כי מדובר בסמכות דיון מלאה בכלל צורכי מזונות הילדים עד הגיעם לגיל בו הוריהם אינם מחויבים עוד במזונותיהם, ולא כהשבת הוצאות למזונות הילדים בלבד, ולחסוך מהצדדים את הצורך בפסיקה נוספת בבית המשפט בעניינם.

21. להסיר ספק ולמנוע טעות בהבנת הנאמר בהחלטה זו, אנו מבהירים, כי אין בכל האמור כדי למנוע מבית הדין לדון בתביעות למזונות הילדים הנכרכות בתביעות הגירושין, בהם לא עותר מי מהצדדים לבג"ץ ולא ניתנו על ידו צווי ביניים המותירים לבית הדין סמכות מצומצמת ביותר כמתואר לעיל. כידוע ישנם כיום הליכים רבים לביטול תביעות למזונות ילדים בבתי הדין בארץ בהם לא נדרשה התערבות בג"ץ. באותם הליכים נכון וצודק שבית הדין ימשיך וידון באופן מלא בתביעות מזונות הילדים, בהתאם לפסיקתו של בית הדין הרבני הגדול בנדון.

22. ההחלטה מותרת בפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ה בתמוז התשפ"ג (14/07/2023).

הרב חיים ו' וידאל

הרב דוד מלכא

הרב אוריאל לביא – אב"ד

הערה: מסמך זה עלול להכיל שינויי עריכה והגהה